

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882.

Andra Kammaren.

N:o 6.

Lördagen den 4 Februari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Herr Statsrådet m. m. N. H. Vult von Steyern aflemnade följande Kongl. Maj:ts nådiga propositioner till Riksdagen, nemligen:

1:o med förslag till förordning rörande Lapparne i de förenade konungarikena Sverige och Norge;

2:o med förslag till förordning angående förlagsinteckning och i sammanhang dermed erforderliga författningar;

3:o angående understöd å allmänna indragningsstaten för Direktören vid länsfängelset i Örebro Fredrik Wilhelm Hjorts minderåriga barn;

4:o angående pension å allmänna indragningsstaten för regementsläkaren vid Bohusläns regemente Carl Fredrik Appeltofft;

5:o angående beviljande af ökad statsbidrag till statens jernvägs- trafikspensionsinrättning;

6:o angående försäljning af åtskilliga kronans egendomar;

7:o angående afsöndring af jord från rå- och rörs-hemmanet Lilla Pälstorp N:o 3 i Skaraborgs län samt indragna militieboställena Bro N:o 2 i Westmanlands län och Appuna N:o 2 Orregården i Östergötlands län; och

8:o angående förhöjning i tullafgiften för bränvin och sprit, som införes i mindre partier än 40 liter.

Herr Talmannen mottog dessa nådiga propositioner med förklaring att Kammaren skulle egna dem grundlagsenlig behandling; hvar efter samma propositioner bordlades.

§ 2.

Justerades de i Kammarens sammanträden den 25, 26, 27 och 28 nästlidne Januari förda protokoll.

§ 3.

Upplästes ett till Kammaren inkommet så lydande sjukbetyg:

Att Ledamoten af Riksdagens Andra Kammare, Biskopen m. m. C. H. Rundgren är af sjukdom hindrad att under de närmaste dagarne lemna sina rum, intygat

Stockholm den 29 Januari 1882

Adolf Kjellberg,
Med. Doktor.

§ 4.

Föredrogs och lades till handlingarne här nedan intagna protokoll:

Protokoll hållet inför Herr Statsrådet och Chefen för Kongl. Justitie-departementet den 2 Februari 1882.

Lektorn, Filosofie doktor Sven Ludvig Sjöblom hade aflemnat fullmakt utvisande, att han vid riksdagsmannaval, som den 13, 15 och 16 sistlidne September hållits i Göteborgs stad, blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för en tid af tre år, räknade från och med den 1 Januari innevarande år; och sedan berörda fullmakt funnits vara i föreskrifven form utfärdad samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i Riksbanken och Riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmakten framställt någon anmärkning, beslöts att den samma skulle, på anmälan, till Lektor Sjöblom återställas; hvarjemte protokoll öfver hvad sålunda förekommit skulle Andra Kammaren meddelas.

In fidem
L. Annerstedt.

§ 5.

På framställning af Herr Talmannen beslöt Kammaren att, i enlighet med derom vid talmanssammanträde träffad öfverenskommelse, å nedannämnda dagar företaga följande val, nemligen:

Onsdagen den 8 Februari:

Val af dels sex revisorer jemte tre revisorssuppleanter för granskning af statsverkets, Riksbankens och Riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, dels ock två revisorer och två revisorssuppleanter för hvart och ett af Riksbankens afdelningskontor i orterna; samt

Lördagen den 11 Februari:

Val af dels 24 ledamöter i den nämnd, hvilken, enligt 69 § Riksdagsordningen, eger att döma, huruvida Högsta Domstolens samtliga ledamöter gjort sig förtjente att i deras viktiga kall bibehållas, och dels 12 valmän att, gemensamt med 12 valmän från Första Kammaren, välja Komiterade för tryckfrihetens vård.

§ 6.

Derefter anställdes val af nio ledamöter i hvarterdera af de två Tillfälliga Utskott, hvilkas tillsättande Kammaren beslutit; och blefvo dervid utsedde till

Ledamöter i Tillfälliga Utskottet N:o 1:

Herr	<i>Adolf Hedin</i>	med	159	röster
»	<i>Hans Fredrik Bergström</i>	»	158	»
»	<i>Mårten Dahn</i>	»	158	»
»	<i>Per Gustaf Sandberg</i>	»	158	»
»	<i>Pehr Sigfrid Wieselgren</i>	»	158	»
»	<i>Johannes Bengtsson i Öxared</i>	»	157	»
»	<i>Gustaf Sälling</i>	»	157	»
»	<i>Johan Jönsson</i>	»	156	»
och	» <i>Magnus Andersson i Gripenberg</i>	»	143	»

Ledamöter i Tillfälliga Utskottet N:o 2:

Friherre	<i>Adolf Erik Nordenskiöld</i>	med	134	röster
Herr	<i>Olaus Olofsson</i>	»	134	»
»	<i>Georg af Trolle</i>	»	134	»
»	<i>Carl Carlson</i>	»	133	»
»	<i>William Farup</i>	»	133	»
»	<i>Anders Larsson i Lund</i>	»	133	»
»	<i>Anders Nilsson i Rinkaby</i>	»	133	»
»	<i>Mårten Trulsson</i>	»	133	»
och	» <i>Johan Anderson i Tenhult</i>	»	130	»

§ 7.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr	<i>E. von der Lancken</i>	under	10	dagar från och med denna dag.
»	<i>F. G. Sandvall</i>	»	14	» » » » 6 Febr.
»	<i>F. G. Jansson</i>	»	8	» » » » 8 »
och	» <i>E. Westin</i>	»	10	» » » » 11 »

§ 8.

Till bordläggning anmäldes:

Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 1, med uppgift å hvilande förslag till ändringar i grundlagarne;

Banko-Utskottets Memorial N:o 1, med öfverlemnande af Fullmäktiges i Riksbanken till Utskottet afgifna berättelse; och

Första Kammarens protokollsutdrag N:o 42, med delgifvande af Kammarens beslut i fråga om tillsättandet af ett Särskildt Utskott.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.

Måndagen den 6 Februari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 29 nästlidne Januari.

§ 2.

Föredrogs Kongl. Maj:ts på Kammarens bord hvilande nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till förordning rörande Lapparne i de förenade konungarikena Sverige och Norge.

Ordet begärdes af

Herr Farup, som yttrade: Herr Talman! Mine Herrar! Nog måste befolkningen i de nordligaste delarne af vårt land vara Kongl. Maj:t tacksam, derföre att den nu åter kommit i åtanke genom ifrågasvarande lagförslag, som åsyftar att bättre ordna förhållandena deruppe, men beklagligtvis tyckes förslaget, sådant det nu är uppställt, utslutande syfta på de norska förhållandena och detta är ganska olyckligt för den svenska befolkningen.

Om man genomläser lagförslaget, sådant det här föreligger, skall man finna att det nästan endast undantagsvis berör de svenska förhållandena. Det är nu öfver ett hundra år sedan något gjordes för att få en ändamålsenligare lagstiftning rörande förhållandena mellan Lapparne och den bofasta befolkningen i de båda förenade rikena. Ett hundra år, det är en lång tid, mine Herrar, och under hela denna tid hafva oupphörliga tvister uppstått, hvilka ofta, som vi veta, till och med urartat till våldsamheter. Detta har i synnerhet varit fallet på den norska sidan af fjellryggen, der man lidit mera af Lapparnes intrång än på den svenska, och der man icke haft någon annan utväg än att sjelf skydda sin egendom så godt man kunnat, genom att nedskjuta Lapparnes renar.

Likaså hafva äfven Lapparne i sin ordning lidit mycket af den bofasta befolkningen just till följd af bristande lagbestämmelser. Äfven på svenska sidan har man skridit till dylika ytterligheter. Efter hvad en representant från Vesterbotten berättat, har det äfven der gått så långt, att jordegaren nödgats nedskjuta renar, utan att Lapparne kunnat på laglig väg derföre vinna någon ersättning, oaktadt full bevisning funnits att tillgå. Sådane förhållanden äro ju synnerligen behjertansvärda och det synes derföre utan tvifvel vara af behovet påkalladt, att någonting göres för dessa olägenheters afhjelpande. I högst

ringa grad synas dock å svenska sidan dessa olägenheter blifva afhulplna genom det förslag som nu föreligger. Särskildt vill jag påpeka ett besynnerligt förhållande i § 14, der det säges: »*Hvad i 4, 10, 11, 12 och 13 §§ stadgas i afseende å behandlingen af deri omförmälda ersättningsfrågor, eger ej tillämpning å dylika frågor, som uppkomma i Sverige, utan förfares med dessa efter allmän lag.*» Det finnes nemligen ej någon allmän lag i detta hänseende i Sverige och det torde äfven möta svårighet att på förhållandena hos oss tillämpa den motsvarande lagstiftningen i Norge. Men äfven här måste ju människorna ovilkorligen hafva lag och laga stadgar, för att veta huru de skola förhålla sig i dylika fall.

Om nu den nådiga Propositionen remitteras till Lag-Utskottet, hvilket ju är närmast till att handlägga en dylik fråga, så finnes der, åtminstone så vidt jag har mig bekant, icke en enda sakkunnig person, d. v. s. någon som känner till förhållandena der uppe.

Jag vet visserligen att Lag-Utskottet har rätt att begära förstärkning, men man kan likväl befara att, om så sker, det kan gå lika som vid 1871 års riksdag, då samma fråga sista gången var före. Lag-Utskottet godkände nemligen då Kongl. Maj:ts i ämnet afgifna proposition och då frågan kom till Kamrarne, plockades förslaget sönder bit för bit, oaktadt Första Kammaren gjorde sig all upptänklig möda att få det antaget.

Det är knappast bättre utsigt nu, ty äfven i detta förslag finnes det många bestämmelser, hvilka för svenska förhållanden äro omöjliga att tillämpa, särskildt i fråga om fördelningen af renbetesland. Skulle nu frågan ånyo falla till följd af en mindre noggrann utredning inom Utskottet, stå vi fortfarande på samma punkt som förut och kunna få vänta länge, innan frågan åter kommer före och allt framgent skulle man vara tvungen att gå tillväga såsom hittills skett.

På dessa grunder och då, efter mitt förmenande, en noggrann utredning af frågan är i högsta grad af behofvet påkallad, får jag hemställa, att ett Särskildt Utskott må tillsättas för behandling af den Kongl. propositionen.

Detta är, i min tanke, så mycket mera nödvändigt, som det icke finnes någon särskild lagstiftning, hvilken bestämmer huru tvister, uppkomna mellan Lappar inom landet, skola afgöras. För slitande af tvister, som uppkomma mellan norska Lappar, å ena, och svenska, å andra sidan, finnes dock en tillstymmelse till lagstiftning, men nog böra vi väl tillgodose våra svenska Lappars intressen fullt ut lika mycket som de norska, ja tilläfväntys ännu mera, så att desse må komma i lika åtnjutande af lagens skydd som befolkningen i öfrigt.

Jag vidhåller alltså mitt yrkande om ett Särskildt Utskotts tillsättande för behandlingen af denna fråga.

Sedan det af Herr Farup sålunda framställda förslag af Herr Dickson blifvit begärdt på bordet, lemnades ordet till

Herr Hellgrén, som anförde: Då jag i hufvudsak är af samma åsigt som Herr Farup rörande den nu föreliggande frågan, så ber jag att få instämma uti hans nu väckta förslag och hemställer fördenskull,

huruvida icke Kammaren skulle vilja inbjuda Första Kammaren att åt ett särskildt Utskott öfverlemnna frågans behandling. Jag är nemligen öfvertygad om att, ifall vi vilja att något skall uträttas uti den högst viktiga sak, som den Kongl. propositionen afhandlar, densamma bör behandlas på ett förståndigt sätt, och då flertalets ledamöter af Lag-Utskottet, sådant detta för närvarande är sammansatt, icke torde hafva någon kännedom om Lapparnes förhållanden, synes mig det lämpligaste vara, att frågans utredning öfverlemnas åt ett särskildt Utskott.

Herr Ola Andersson i Burlöf: Jag kunde visserligen icke höra hvad den talare, som nyss yttrade sig från talmansbordet, hade att säga, från denna plats, men jag har hört, att det af Herr Farup väckta förslaget af andra begärts på bordet. Såvidt jag rätt fattar 58 § Riksdagsordningen, kan dock denna begäran om förslagets bordläggande icke hindra, att den Kongl. propositionen i dag måste remitteras till Lag-Utskottet, men då detta sker, bör det kunna göras med det vilkor att, om Kamrarne framdeles besluta frågans behandling af ett särskildt Utskott, den Kongl. propositionen då må till ett sådant öfverlemnas. Under förutsättning således att remissen till Lag-Utskottet göres med bifogande af ett sådant vilkor, får jag förena mig med dem, som yrkat att Herr Farups förslag lägges på bordet.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. Jemte det Herr Farups nu väckta förslag om tillsättande af ett Särskildt Utskott för behandling af Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition bordlades, beslöt Kammaren hänvisa denna nådiga proposition till Lag-Utskottet, dock under vilkor att, derest Herr Farups berörda förslag blefve af Riksdagens båda Kamrar antaget, densamma då skulle till detta Särskilda Utskott öfverlemnas.

Vidare föredrogs och hänvisades till Lag-Utskottet Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående förlagsinteckning och i sammanhang dermed erforderliga författningar.

Till Stats-Utskottet hänvisades Kongl. Maj:ts nådiga propositioner:

1:o angående understöd å allmänna indragningsstaten för Direktören vid länsfängelset i Örebro Fredrik Wilhelm Hjorts minderåriga barn;

2:o angående pension å allmänna indragningsstaten för Regementsläkaren vid Bohusläns regemente Carl Fredrik Appelfoht;

3:o angående beviljande af ökadt statsbidrag till statens jernvägs- trafikens pensionsinrättning;

4:o angående försäljning af åtskilliga kronans egendommar; och

5:o angående afsöndring af jord från rå- och rörs-hemmanet Lilla Pälstorp N:o 3 i Skaraborgs län samt indragna militieboställena Bro

N:o 2 i Vestmanlands län och Appuna N:o 2 Orregården i Östergötlands län.

Slutligen blef Kongl. Maj:ts proposition angående förhöjning i tullafgiften för bränvin och sprit, som införes i mindre parti än 40 liter, hänvisad till Bevillnings-Utskottet.

§ 3.

Efter föredragning af Konstitutions-Utskottets en gång bordlagda Memorial N:o 1, med uppgift å hvilande förslag till ändringar i grundlagarne, yttrade

Herr Sjöberg: Enligt hvad för mig uppgifvits, har, på hemställen af Konstitutions-Utskottets ordförande, Första Kammaren beslutat att företaga de nu på bordet hvilande grundlagsändringsfrågorna till slutligt afgörande Onsdagen den 15 innevarande månad, och jag hemställer derföre, om icke äfven denna Kammare ville finna lämpligt att fatta enahanda beslut.

Herr C. A. Larsson: För min del kan jag då icke inse något skäl, hvarföre vi så länge skulle uppskjuta ett ärende, som icke är af vidlyftigare beskaffenhet än detta. Jag tror det är bäst att göra undan hvad man kan och anhåller derföre, att ärendet måtte få företagas i den ordning det nu förekommer på föredragningslistan.

Herr Danielson: Äfven jag yrkar, att det ifrågavarande ärendet må företagas till afgörande i vanlig ordning, eftersom det finnes upptaget på föredragningslistan. Jag finner det så mycket mindre vara skäl att uppskjuta detsamma, som redan ganska lång tid af riksdagen förgått, utan att så särdeles många frågor kommit till afgörande. Jag ber att få instämma med Herr Carl Anders Larsson.

Herr vice Talmannen C. Ifvarsson: Oaktadt jag antager det vara möjligt, att ifrågavarande ärende icke kommer till behandling före den 15 i denna månad, tror jag dock, lika med Herr Carl Anders Larsson, att det är bäst att frågan får ha sin gilda gång enligt föredragningslistan. Nästa plenum, om Onsdag, kommer väl att helt och hållet upptagas af de val, som till denna dag blifvit utsatta; men till Lördagen har Kammaren, om jag minnes rätt, icke utsatt mera än ett par val, och då skulle det ju möjligen äfven kunna bli tid att göra undan dessa grundlagsfrågor. Jag anser derföre, att man icke bör binda sig på förhand, så att man icke då kan företaga dessa frågor, äfven om tiden det skulle medgifva. Det kan väl hända, att vi då icke hinna slutbehandla frågorna, utan att en eller annan punkt måste uppskjutas till påföljande Onsdag den 15 dennes, men, som sagdt, jag instämmer med Herr Carl Anders Larsson, att frågan bör få ha sin gilda gång.

Herr Sjöberg: Då jag tillät mig göra hemställan om de nu i fråga varande grundlagsärendenas företagande till slutlig behandling Onsdagen i nästa vecka, skedde detta derföre, att, såsom bekant, åtskilliga val blifvit utsatta såväl till Onsdagen som till Lördagen i denna vecka. Nästa Lördag läser icke något aftonsammanträde kunna ega rum, till följd deraf att, enligt grundlagens föreskrift, en af Riksdagens delegationer då sammanträder. Vidare har jag ansett mig icke böra underlåta att fästa Kammarens uppmärksamhet på Medkammarens i ämnet redan fattade beslut, enär enligt paragrafen 59 i Riksdagsordningen betänkande, som af ständigt utskott afgifvits, skall i begge Kamrarne för ärendets afgörande, såvidt ske kan, samtidigt föredragas. Det var af dessa orsaker och icke af någon annan anledning som jag fann mig föranlåten till den hemställan, hvarom Kammarerna nu skall besluta; för min egen del är det mig fullkomligt likgiltigt, när dessa frågor förekomma till afgörande.

Herr C. A. Larsson: Ja, om Första Kammarerna vill fatta beslut, som stå i strid med grundlagen, så må det vara den Kammarens ensak, men icke bör deraf Andra Kammarerna låta förvilla sig, utan bör den afgöra frågorna i den ordning de förekomma å föredragningslistan, och det anser jag i detta fall kunna ske till och med i nästa plenum. Jag vidhåller derföre mitt förra yrkande.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, blef det ifrågasvarande Memorialet för andra gången bordlagdt; hvarefter och sedan Herr Talmannen gifvit propositioner å de yrkanden, som, på sätt ofvan anförts, blifvit framställda i fråga om tiden då förevarande ärende skulle till afgörande inom Kammarerna företagas, Kammarerna afslog hvad Herr Sjöberg i sådant afseende föreslagit.

§ 4.

Föredrogs och lades till handlingarne Banko-Utskottets Memorial N:o I, med öfverlemnande af Fullmäktiges i Riksbanken till Utskottet afgifna berättelse.

§ 5.

Upplästes och lades till handlingarne Första Kammarens i senaste sammanträdet bordlagda protokollsutdrag N:o 42, så lydande:

Utdrag af protokollet hållet hos Riksdagens Första Kammarerna den 1 Februari 1882.

Efter föredragning af Andra Kammarens protokollsutdrag N:o 34, med inbjudning till Första Kammarerna att förena sig i Andra Kammarens beslut om tillsättande af ett särskildt Utskott, bestående af sju ledamöter från hvardera Kammarerna, för behandling af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående löneförbättring

åt lärare vid de allmänna läroverken och vissa pedagogier, högre lärarinneseminariet samt folkskolelärareseminarierna m. m., blef denna inbjudning afslagen af Första Kammaren.

Som ofvan.

Ur protokollet
A. von Krusenstjerna.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 1, i anledning af remiss från Andra Kammaren af en utaf Herr A. V. Ljungman väckt motion; och

N:o 2, i anledning af verkställd granskning af Riksdagens Justitieombudsmans embetsförvaltning.

Dessa ärenden skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde uppföras framför Konstitutions-Utskottets redan två gånger bordlagda Memorial N:o 1.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. half 3 e. m.

In fidem
H. A. Kolmodin.